

I.

Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság
3.P.21.040/2007/75. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A megyei bíróság Bálint Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr. Krasnyánszky János ügyvéd által képviselt I. rendű, Csiszér Ügyvédi Iroda dr. által képviselt II. rendű alperes a személyesen eljáró III. rendű alperes és dr. Csiszér Lajos ügyvéd által képviselt IV. rendű alperes ellen szerzői jogsértés megállapítása, stb. és jár. iránt indított perben meghozta és kihirdette az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

A megyei bíróság megállapítja, hogy a felperes szerzői jogát az I. rendű alperes megsértette azzal, hogy a „....” c. musicalt felperes 1991-ben alkotott és engedély nélkül átdolgozott dízletterveivel 2007. szeptember 19-én a felperes engedélye nélkül bemutatta és ezt követően a felperes engedélye nélkül játszotta.

Megállapítja továbbá, hogy a II. és III. rendű alperes megsértette a felperes szerzői jogát azzal, hogy a „....” c. musical felperes által 1991-ben alkotott dízletterveit a felperes engedélye nélkül átdolgozta, s a származékos művet a felperes engedélye nélkül a II. III. és IV. rendű alperes az I. rendű alperes színpadára alkalmazta.

Megállapítja továbbá, hogy az alperesek megsértették a felperes névviseléshez való jogát, amikor az I. rendű alperes által színpadra állított előadás promóciós anyagain az eredeti mű dízletterve felperesi szerzőségének feltüntetése nélkül tüntette fel a II. rendű alperest, mint játéktér és látványtervezőt, és III. rendű alperest, mint dízlettervezőt.

Kötelezi a bíróság az I. rendű alperest 30 nap alatti adatszolgáltatásra arra nézve, hogy hány alkalommal, milyen darabszámmal és eladási áron értékesítette a „....” c. musical jegyeit, s hogy e musical előadása kapcsán milyen igazolt költségei merültek fel.

Ezt meghaladóan a felperes kereseti kérelmét elutasítja.

Kötelezi az I-IV. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 180.000 /Egyszáz-nyolcvanezer/ Ft perköltséget.

Az állam részére az APEH Regionális Igazgatósága Illetékfőosztálya felhívásában írt módon és időben a felperes 5.000 /Ötezer/ Ft, az I-IV. rendű alperes egyetemlegesen 16.000 /Tizenhatezer/ Ft kereseti illetéket köteles megfizetni.

A részítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróságon 5 példányban benyújtható, a Győri Ítéltáblához címzendő fellebbezésnek van helye. A Győri Ítéltábla előtti eljárásban a jogi képviselet kötelező.

A másodfokú bíróság a részítélet ellen benyújtott fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el,

ha

- a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik
- a fellebbezés csak a részítélet indokolása ellen irányul
- a felek ezt kérték.

Ha a fellebbező fél akár a fellebbezésében, akár a másodfokú bíróság felhívására a fellebbező fél ellenfele tárgyalás tartását kéri, a fellebbezést tárgyaláson kell elbírálni.

I n d o k o l á s :

A bíróság a tárgyalás adatai, a felek nyilatkozata, a becsatolt okiratok, DVD felvételek, AA, BB, CC tanúk vallomása, **a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakértői véleménye alapján az alábbi tényállást állapította meg:**

I.

1990. elején a ... Színház igazgatója és jelen per II. rendű alperese /főrendező és művészeti vezető/ felkérte dr. BB-t és HH-t, hogy XY „,” c. művéből írjanak musicalt a színház következő évi jubileumi ünnepségére. Színháztörténeti előzmények ismeretében, s koncepcióval jelentkezett BB DD-nél, aki jogtulajdonosként támogatta a vázolt elképzeléseket. A játéktérre, a térszervezésre, a díszletre vonatkozó szerzői instrukciókat XY regényének világa, helyszíne, motívumai ihlették, amelyet BB a jogtulajdonossal folyamatosan konzultálva alakított ki.

A szerzői instrukció szerint BB /szövegíró, dalszövegíró - gyakorló színházi szakember/ forgószínpadra képzelte az előadást, osztott térre, ahol a -i Kollégium emblemikus épületének udvara, osztályterme, igazgatói szobája, hálóterme váltakozik az E család, az F család és G lakásának enteriőrjével, jégpálya kültéri helyszínnel, stb. A kollégium híres belső főfalán, az évszázados vastag falakon át hátrafelé vezető két boltíves árkádot, fent magasban a kaszárnya ablakok látványát, mint nyitóképet, a tymphanonnal díszített falat tartalmazza a szerzői díszletleírás, amely a külső és belső eltérő helyszíneket más-más színű fallal tervezte megvalósíthatónak, s a forgószínpad alkalmazása mellett a gyors változtatásokat a kerekre szerelt bútorok szolgálták /BB eredeti szövegkönyvéből „Díszlet” leírás 13/6. alatt/.

A II. rendű alperes a darab rendezőjeként módosítani kívánta a forgószínpad két térére megálmodott térszerkezetet, kétszintű díszletet javasolt akként, hogy a hálóterem, ill. a fegyelmi eljárás jelenete az árkádok fölé építhető emelvényre kerüljön. Szürreálisan magasba, hogy a fegyelmi tárgyalás a darab fő mondanivalóját a képi megjelenítéssel is hangsúlyosabbá tegye. A szerző erős rendezői és játéktérszervezői megoldásnak találta a javaslatot, elfogadta, s DD is jóváhagyta a tér- és játéktérszerkezetet meghatározó elképzeléseket. A szerzők folyamatos munkakapcsolatban voltak a II. rendű alperessel és a dramaturggal. A produkció létrejöttében a II. rendű alperes kezdettől aktívan részt vett, egyéb eredeti ötletét is elfogadták a szerzőtársak. A BB-HH szerzőpáros II. rendű alperes rendezőt és JJ dramaturgot másodlagos szerzőként maguk mellett elismerték /20. sz. alatt 103-as mellékletként csatolt 1991. április 2-án kelt megállapodás/.

A darab díszleteit - BB szerző által adott díszletleírás, illetőleg a II. rendű alperes rendezői koncepciója szerinti kétszintű díszlet figyelembe vételével - a felperes készítette el /37/F/1-F/9. alatt csatolásra került eredeti díszletrajzok/.

A rendező a művészi alkotófolyamatban a keretfeltételt írta körül, a maga funkciójában pozitív módon határozta meg a végeredményt, azt a díszletezés szempontjából a díszlettervezői alkotómunka töltötte ki alkotói tartalommal. A díszlet szempontjából a rendezői koncepció a szerzői jogi védelem szintjét el nem érő, a színházi világban gyakran alkalmazott ötlet volt. Az ősbemutató próbái során fogant ötlet alapján a jobb színpadi kép és koreográfia érdekében az iskolapadokra bolygókerek kerültek.

Az 1991. április 19-i ősbemutatóra felperes által készített díszlet szerzői jogi védelem alatt áll.

2005-ig minden egyes II.rendű alperes által rendezett előadásnak felperes volt a díszlettervezője /20. alatt 112-es mellékletként csatolt rendezői lista./ Az ősbemutatót követő 13 színpadra állítás során a felperes díszleteivel ment a darab, a szellemi alapkoncepció, a működési elv azonos volt, azonban az adott helyszínek és lehetőségek miatt módosult a szerzői jogvédelem alatt álló díszlet szükségszerű adaptációjaként.

Az 1991-es ősbemutatót követően a többszörösen átdolgozott, s levédett /20. alatt 113. szám alatt csatolt/ szöveggönyv alapján a musical szöveggönyve és dalszöveg írója BB, zeneszerző HH, átdolgozta és az átkötő jeleneteket II.rendű alperes írta.

II.

2007. augusztus 8-án a ...-i színház /I. rendű alperes/ megbízási szerződést kötött a IV. rendű alperessel, mely szerint a megbízott arra vállalt kötelezettséget, hogy II.rendű alperes /II. rendű alperes/ játéktér- és látványtervezői személyes közreműködésével kerül színpadra a „....” c. musical. A darab díszletterveit és scenikai munkáit a III. rendű alperes készítette. /5. alatt csatolt két szerződés./ A ...-i előadás rendezőjeII. rendű alperes. A levédett „Hartai”-féle szöveggönyv alapján került színpadra a musical.

A felperes nem adott engedélyt a szerzői jogi védelem alatt álló díszlet átdolgozására, annak felhasználására.

A bemutató 2007. szeptember 19-én volt az I. rendű alperesi színházban, az előadás díszlete több részletében is az ősbemutató díszletének átdolgozása, az Szjt. 29.§-a szerinti származékos műnek minősül. A származékos mű is egyéni, eredeti jellegű.

A játéktér megtervezése, a bútorok és kellékek megtervezését, a kész díszlet bevilágítását II. rendű alperes végezte. A III. rendű alperes feladata volt a díszlet megtervezése.

Az II. és III. rendű alperes jogsértést követtek, hogy a felperes díszletét - engedélye nélkül - átdolgozta, s nevezett alperesek, továbbá IV. rendű alperes azt az I. rendű alperes színpadára alkalmazta.

Az I. rendű alperes jogsértést követett el azzal, hogy a darabot e díszlettel 2007. szeptember 19-én bemutatta, s ezt követően felperes engedélye nélkül játszotta.

Az alperesek megsértették a felperes névviseléshez való jogát, amikor az I. rendű alperes által

színpadra állított előadás promóciós anyagain az eredeti mű díszlete felperesi szerzőségének feltüntetése nélkül tüntette fel a II. rendű alperest játéktér- és látványtervezőként, valamint a III. rendű alperes, mint díszlettervezőt.

A jogvita tárgyát csak a nagyszínpados díszlet képezi /a tájelőadásé nem/.

- o - o - o -

A felperes módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy

I/1. az I. rendű alperes megsértette a felperes szerzői jogait azáltal, hogy a „.....” c. musicalt felperes 1991-ben alkotott és engedély nélkül átdolgozott díszletterveivel 2007. szeptember 19-én felperes engedélye nélkül bemutatta és ezt követően a felperes engedélye nélkül játszsa.

I/2. az I-IV. rendű alperesek megsértették a felperes szerzői jogait akkor, amikor a felperes által 1991-ben megalkotott díszlettervet átdolgozták és I. rendű alperes színpadára alkalmazták

I/3. hogy alperesek megsértették felperes névfeltüntetéshez való jogát, amikor az I. rendű alperes által előállított előadás promóciós anyagain felperes helyett II. rendű alperest, mint játéktér és látványtervezőt, és III. rendű alperest, mint díszlettervezőt tüntették fel.

I/4. hogy IV. rendű alperes megsértette felperes szerzői jogait, amikor a felperes által megalkotott díszletterv átdolgozott változatának felhasználására az I. rendű alperest feljogosította

II. Kérte kötelezni az I. rendű alperest adatszolgáltatásra arra nézve, hogy hány alkalommal, milyen darabszámmal és eladási áron értékesítette a " c. musical jegyeit, továbbá arra, hogy e musical előadása kapcsán milyen igazolt költségei merültek fel.

Álláspontja szerint a ...i előadás díszlete az általa tervezett, jogi védelem alatt álló díszlet adaptációja. A játéktér, díszlet, látvány szétválasztása értelmezhetetlen, a kétszintes, forgószínpados díszlet a saját szellemi terméke. Kizárólagos szerzői joga van arra, hogy a díszlet átdolgozásához másnak engedélyt adjon. Ez nem történt meg, ekként az „újabb adaptáció”, az átdolgozás jogellenes.ban a „Hartai”-féle szövegkönyv valósult meg az ő díszletével. A levédett rendezői példány az általa tervezett díszlet helyszínait tartalmazza. BB által írt „egyszerű” díszletnek a megvalósult díszlethez nincs köze.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

A II. rendű alperes játéktér- és látványtervezői, illetőleg III. rendű alperes díszlettervezői tevékenysége folytán I. rendű alperes színpadára állított mű díszletei önálló műalkotásnak tekintendő. **Vitatták a Szerzői Jogi Szakértői Testület /továbbiakban: SzJSzT/ szakvéleményét, azt, hogy ...i színházban színpadra állított mű díszlete származékos műnek tekinthető.**

Az I. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a 2007. augusztus 8-án a IV. rendű alperessel kötött, II. rendű alperes játéktér- és látványtervező személyes közreműködésével készült megbízási szerződés, ill. 2007. július 19-én a III. rendű alperessel a darab díszletterveinek és szcenikai munkának elkészítésére kötött felhasználási szerződés alapján jogszerűen mutatta be a darabot.

A II. és IV. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a musical szövegkönyve a tér kialakításához

pontosan rögzíti a forgószínpadra helyezendő vertikálisan /minimum négy időben egymást váltó játékhelyszín a forgószínpad két osztott térfelének változásával/, horizontálisan /színpadszinten: udvar, osztályterem, E-ék konyhája, F-lakás, jégpálya, G-szoba, igazgatói iroda, karcel/, az emelvényen /kollégiumi hálóterem, tárgyalás, finálé/ tagolt díszlet részeit, a színészi járások /árkád, ajtó/ helyét, irányát. BB szöveggönyvíró és dalszövegíró szerzőként előírta az osztott térben forgószínpadot és tréger igénybe vevő sok színhelyes díszletet, melynek fő attribútuma aKollégium, a díszletelemekre, a játéktérre, a járások irányára vonatkozó scenikai utasításokat be kell tartani. A felperes „csak lerajzolta” BB szöveggönyvében részletesen rögzített, a díszlet helyszíneire, szerkezetére, elemeire, a színpadi gépezet /tréger, forgószínpad, bútor és díszletelemek kerekeket gördülő megoldásai, stb./ működtetésére vonatkozó konkrét és határozott elképzeléseket. Az ősbemutató kétszintű díszlete a II. rendű alperes rendezői koncepciója volt, koncepciója nem változott. A III. rendű alperes soproni díszlete nem egy paraméterében különbözik, gyakorlatilag nincs olyan azonos eleme a felperes D-i díszletével, amely a felperes egyedi megoldása, jogvédelemmel ellátott szellemi terméke volna. A ...-i színpadra állításkor BB szöveggönyvíró előzetes engedélyével új scenikai és díszletmegoldásokat is megvalósítottak, amely a rendezői koncepció szolgálatában, s a szerzői instrukciók mellett újabb díszletelemeket, újabb bútorokat vontak be a játékba /pld. a szöveggönyvben nem létező kétrészes előjáték hátulról az ablakfelületre vetülő gyerekfej-árnýékokkal, kétszemélyes fonott nádkeret a F-lakásban, ugyanitt légy lábú pad, a karcer helyszínének megteremtése ... bácsi éstárgyalás előtti jelenetéhez keresztbe fordított paddal, KK és M szerelmi kettősének lépcsős-kétszínhelyes megoldása, lánycsapat bevonása az átdíszítő jelenetekbe, stb./

A III. rendű alperes hivatkozott arra, hogy az eredeti szöveggönyv alapján vállalta a díszlet tervezését, melyeket II. rendű alperes rendező koncepciója és instrukciója alapján készített. A szövegíró „díszlet” leírása, elképzelése és az autentikus helyszín ismeretében vannak hasonló megoldások, de az nem tekinthető átdolgozásnak. A rendezővel állapotok meg a „T” formájú alaprajzban, a különböző helyszínek lényegi kérdéseiben. A középső lépcső elképzelése is ekkor rögzült úgy, hogy a rendező kérte a stilizált kovácsoltvas korlátot lecsúszásra alkalmas fakorlással. A rendező külön kérése volt, hogy a felső szinten lévő ablakok átvilágítása változatosan megoldható legyen. A F és E-féle lakás, továbbá a lépcső egy szerves koncepció része, tájváltozatnál kerekeken beguríthatók ott is, ahol nincs forgószínpad. A trafikos kocsis is a II. rendű alperes rendezői elképzeléseit tükrözi füstpatronos megoldással A tervet saját szellemi termékének tekinti, jogosulatlan átdolgozást nem végzett.

- o - o - o -

A felperes keresete részben és az alábbiak szerint alapos.

Felperes szerzősége:

A II. rendű alperes - védekezése per folyamán történő kiterjesztésével - kétségbe vonta a felperes kizárólagos szerzőségét az ősbemutató során alkotott díszlet kapcsán arra hivatkozással, hogy a debreceni ősbemutató díszletét BB szerző „díszlet” leírása, illetőleg a rendezői koncepciója /kétszintes díszlet/ alapján valósította meg, „csak megrajzolta”.

A felperes szerzősége az 1991-es ősbemutató, majd 13 itthoni és külföldi bemutató során nem volt vitatott, 2005-ig a II. rendű alperes által rendezett musical díszlettervezője mindig a

felperes volt.

A felperes - II. rendű alperes állításával szemben - vitatta, hogy az eredeti szövegekben a szerzői „díszlet” leírásában kézzel írt „felül” jelzés a II. rendű alperes rendezői koncepciója nyomán került feltüntetésre, a kétszintes díszletet a saját alkotói megoldása volt. E körben feltárt bizonyítékok Pp. 206.§-a szerinti mérlegelése a bíróság megítélése szerint a II. rendű alperes állítását bizonyítják. Az ősbemutató létrejöttében II. rendű alperesnek /a C-i színház főrendezőjének, művészeti vezetőjének/ domináns szerepe volt. BB szövegíró és dalszövegíró elmondta, hogy a „díszlet” szerzői instrukció egyetlen pontján a II. rendű alperes kívánt változtatni, kétszintű díszletet javasolt akként, hogy a hálóterem, illetőleg a fegyelmi tárgyalás jelenete az árkádok fölé építhető emelvényre kerüljön, szürreálisan magasba, hogy a darab fő mondanivalóját szolgálja. A tanú nem tudott arra visszaemlékezni, hogy e rendezői igény jóváhagyásakor találkozott-e már a felperes díszlettervezővel. CC rendező-asszisztensként dolgozott az ősbemutató idején, az 1990. szeptemberében kezdődő, ténylegesen októberben folyó, s novemberben befejeződő gyerekszereplő válogatáskor végig jelen volt. Tanúja volt annak, hogyan alakult ki a II. rendű alperes azon rendezői koncepciója, hogy a több gyerekszereplőt alkalmazzon, mint amivel indult az eredeti elképzelés. A gyerekek meghallgatásakor már megvolt a II. rendű alperes azon rendezői elképzelése, hogy az emeleten lesz a hálószoba, ugyanakkor árkáddal együtt maradjon a forgószínpad méretén. Ez alapvetően meghatározta, hogy hány szereplő fér el a színpadon. A „pogi-táncjelenet”, a görkorsolyázó gyerekek térigénye, a színpad veszélyessége /forgás/ miatt fontos volt, hogy az emeletre hogyan lehet felmenni, a feljáró minél biztonságosabb legyen. Ebben az időszakban a II. rendű alperes már több skiccet készített, informálisan többször egyeztetett a fővilágosítóval, színpadmesterrel.

A gyerekek meghallgatásának CC tanú által közölt időpontját korabeli okiratok igazolják /31. sz. alatt 21-25. alatti okiratok: 1990. október 11. második meghallgatás - 32 fő, harmadik meghallgatás október 24. - 9 fő/. Az ősbemutató 1991. /eredetileg gépelt, s áthúzott február hónap kézírással javítva április 19-ére/ szereposztása már tartalmazza a kettőzött gyerekszereposztást, s díszlet mellett a felperes - SS m.v. géppel írt nevét, utóbb kézzel SS nevének áthúzását /31. számú előkészítő irat 28-as melléklet/. A perbeli nyilatkozatok szerint az eredeti elképzelés szerint a felperes és házastársa került volna felkérésre, utóbb ez a felperes meghívott művész kizárólagos felkérésére változott.

Ezen adatokat együttesen mérlegelve a bíróság megállapította, hogy a gyerekek kiválogatásakor már megszületett a II. rendű alperes rendezői koncepciója a kétszintű díszlet tárgyában, a felperes és a II. rendű alperes együttműködésének ekként vált részévé.

Felperest illető szerzői jogi védelem:

Az Szjt. 101.§ /1/ bekezdése értelmében kért a bíróság a szerzői jogi jogvitás ügyben felmerülő szakkérdésekben szakvéleményt a Szerzői Jogi Szakértői Testülettől /továbbiakban: SzJSZT/.

A testület szervezetről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 6.§-a értelmében a testület különleges szakértelmet igénylő ügyben külső szakértő,közreműködését igénybe vette. A kellően megindokolt, s alátámasztott szakértői véleményt - alperesek kifogása ellenére - a megyei bíróság ítélezése alapjául figyelembe vette az alábbiak szerint:

A művek színpadra állításának sokrétű folyamatában minden alkotónak az általa gyakorolt művészeti ágának megfelelően saját szempontjai és speciális látásmódja van. A többes alkotói tevékenység jellegéből adódóan ezek egymáshoz igazítása és összehangolása szükségszerű és nélkülözhetetlen a színházi produkció megszületéséhez, egyéb objektív szempontokra /pl. baleset- vagy tűzvédelmi előírásokra/ is figyelemmel.

A „dízlettervező” tevékenység tartalma és így fogalma is átalakult az utóbbi évtizedekben. A változásokat korszerűbb elnevezéssel „látványtervező” kifejezés fedi le, a látványtervezőnek víziója, belső képi elképzelése van a színpadra állítandó irodalmi alkotás színpadi megvalósulásáról. Ez a belső kép a látványterv kiinduló pontja. A dízlettervezőnek - alkotótársaihoz hasonlóan - figyelemmel kell lennie a darab rendezőjének, a fenti alkotómunkák fő irányítójának, összefogójának a színpadra állítással kapcsolatos elképzelése, emellett /vagy ennek részeként/ a díszletnek igazodnia kell többek között saját és/vagy a mű keletkezésének korához, a korhoz kötődő tárgyi kultúrához, építészeti, képzőművészeti stílusokhoz, az előadás helyszínének /játéktérének/ adottságaihoz, s mindezek megvalósításához rendelkezésre álló anyagi forrásokhoz.

E szakértői megállapítás lényegével azonosan nyilatkozott a felperes, II. és III. rendű alperes, illetőleg valamennyi tanú.

A rendezői és szerzői /szövegírói/ koncepció megjelent a díszletalkotási folyamatban. Példaként azon ötlet, hogy a - i Kollégium épülete az egyik fő díszletként jelent meg. A szövegírói leírás - „díszlet” idézett tartalmával - azonban az SzJSzT szerint a legtöbb esetben nem haladta meg a színpadi változat alapjául szolgáló regény által megkívánt ötletek szintjét /példaként E-ék konyhája - tűzhellyel, konyhaasztallal, székekkel/, a kidolgozás, megjelenítés, az ötletek megfelelő - szerzői jogi védeltséget elérő szintű - formába öntése ezen túlmenően a felperes munkájának eredménye. A felperes ősbemutatóra készített díszletei nem csupán a rendező minden részletre kiterjedő utasításának megvalósításában állt, a díszlet egyéni-eredeti jellegű.

Az SzJSzT szakértői vélemény szerint az ősbemutató felperes által készített - 37/F/1-F/9. alatti eredeti díszletrajzok tartalmú - díszletei egyéni-eredeti jellegük okán szerzői jogi védelem alatt állnak. Önálló alkotói tevékenységnek minősül az ősbemutató idején hatályos 1969. évi III. törvény 1.§ /1/ bekezdés, s e törvény tárgyi hatályának részletezését tartalmazó 9/1969. /XII.29./ MM rendelet /Vhr./ 1.§ /1/ bekezdés értelmében még akkor is, ha a tervezés folyamatát a rendezői koncepció értelemszerűen befolyásolta, ill. a tervezői folyamatot sok részletben determinálta a regényíró által megfogalmazott emblemikus kép, ai Kollégium épülete, amely a darab háttérének több helyen is mintául szolgál, pl. a ma is álló klasszicista épület, az eredeti milió egyik kulcsa.

Ezt a tervezői munka során figyelembe kellett venni, ugyanakkor a belső lépcsősor, az egyes „szobák” kialakítása ennél is kötetlenebb és egyedibb tervezői munkát igényelt. A rendező kétszintes díszlet koncepciója a művészi alkotófolyamatban a keretfeltételt írta körül, pozitív módon alapozta meg a végeredményt, de a díszletezés szempontjából a dízlettervezői alkotómunka töltötte ki alkotói tartalommal. Az ősbemutatóra készült

díszlet szempontjából a II. rendű alperes kétszintes díszlet rendezői koncepciója a szerzői jogi védelem szintjét el nem érő - a társas alkotói folyamatban a színházi életben gyakran alkalmazott - ötletnek minősül. Nem érinti a felperes kizárólagos szerzőségét az sem, hogy az ősbemutató próbái során fogant ötlet alapján a jobb színpadi kép és koreográfia érdekében az iskolapadokra bolygókerek kerültek.

Szerzői jogsérelem:

Szerzői jogi jogsérelem esetén azt szükséges vizsgálni, hogy történt-e az alperesek részéről olyan tevékenység /tevételes magatartás/, ami jogsértéshez vezetett. Ennek tükrében vizsgálta a bíróság a 2007. szeptember 19-én színpadra állított soproni díszletet. Az eldöntendő kérdés az volt, hogy a felperes szerzői jogi védelme alatt álló díszlete került-e átdolgozásra, avagy szerzői jogi védelem alatt álló eredeti műnek minősül a díszlet.

A perbeli jogviszonyok a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény /továbbiakban: Szt./ hatálya alá tartoznak.

Az Szt. 101.§ /1/ bekezdése alapján kirendelt SzJSzT feladatává tette a bíróság, hogy térjen ki a testület a felperest illető szerzői jogi védelem megítélésénél a díszletek alaprajzi elhelyezkedésére, a térforma és a játéktér elrendezésére, a mozgás mechanizmusára, a darab különböző helyszíneinek térbeli elhelyezéseire a forgó és felső szint segítségével, a bútorzatok elhelyezkedésére az egyedik eredeti jelleg megítélésénél. Annak figyelembe vételével, hogy a soproni előadás nagyszínpadi /jogvita tárgyát képező/ díszletét készítő III. rendű alperest kötötték a szerzői, társszerzői instrukciók, a darabot 1991-től rendező II. rendű alperes lényegi rendezői koncepciója /a kétszintes emelvényes díszlet kialakításának koncepciója/, az I. rendű alperes részéről megfogalmazott realista stílusú előadás igénye a soproni előadás díszlete önálló vagy származékos műnek tekinthető-e? Az Szt. 29.§-a szerinti átdolgozás megítélésénél a díszletrendszer elemeit a szükséges körben vizsgálja meg.

A perben a felek részletes beadványokban minősítették az ősbemutató és a ...i előadás díszleteit /rajzok, táblázatok, szöveges indokolás, összehasonlítás, stb./, valamennyi peradat, becsatolt videó, DVD a szakértői vizsgálat tárgyát képezte.

Az SzJSzT megállapítása szerint a soproni előadás díszlete több részletében is az ősbemutató díszletének az átdolgozása, és így az Szt. 29.§-a szerint származékos műnek tekinthető.

Többek között a ... i Kollégium épületének díszletként történő megjelenítése az eredeti regény által adott „írói kép”, azonban az ősbemutató során a felperes látványtervező erősen „tömörítette”, így az adott megoldásban ez erős „eredeti képpé” vált. A ...i átdolgozásban az ősbemutatón megvalósult tömörített eredetiség továbbélt, nem önálló koncepció, csak az adottságokhoz /a színpad méreteihez, stb./ alkalmazkodó átszabás. Az egyes részek meg- vagy meg nem tartásának kvantitatív számbavétele helyett a kvalitatív mérlegelés a meghatározó. A kollégiumépület megjelenítése még az eltérő számú elemek /pld. ablakok/ esetében is az eredeti díszlettervezői koncepció utánérzése. A ... i Kollégium ma is álló, ezért egyértelmű mintaként szolgáló épület, de ez sem magyarázza azt a nagyfokú azonosságot, amely a két díszletterv esetében látható. A soproni díszlet tervezése során az eredeti tervtől eltérő számtalan más formában is megjeleníthető lett volna az épület /pld. épület színének módosításával, az

arányok megváltoztatásával/.

A ...i és D-i összehasonlítások, sémák és videók által megállapította a testület, hogy a két változat nem különbözik, sőt kifejezetten /pld. a G szobánál vagy finálé forgó-részmozgásánál tükörképként/ és lényegileg összetartozik, a soproni előadás a debreceni előadás „leképezése” /figyelman kívül hagyva az ősbemutató során még nem létezett Osztályterem/II. jelenetet/.

A több jelenetben /pld. hálótermi részben/ látható lépcső kialakítása /vonalvezetése, korlátja/ ugyan a két előadásban jelentősen különbözik, azonban a mindkét megvalósításban szembetűnő puritán összhatás és színezet ugyancsak az eredeti, debreceni díszletnek a soproni tervek készítésekor történő figyelembe vételére enged következtetni.

A trafikusbódé kialakítása az elemek elrendezésében is nagyfokú hasonlóságot mutat.

A testület rámutatott arra, hogy az átdolgozások általános természetéből adódóan a ...i előadásban számos részlet /pld. asztalok, terítők/ különbözőséget mutat, ami új, önálló alkotói tevékenységet is feltételezhet. A tervezést ai színrevitel esetében is kötötte az előadás alapjául szolgáló mű és korhűség kívánalma, mint a D-i díszletezés esetében, ezért annak megállapítása, hogy az egyes részelemek tekintetében a soproni előadás mennyiben támaszkodik a D-ire, nem lehetséges egyértelműen.

A jogvita által releváns körben határozta meg a bíróság a szakértői testület tevékenységét, a szakértői vélemény a művek egészének összevetése, a teljes peranyag áttekintése és vizsgálata alapján készült, egyértelmű, kellően megindokolt, fenti tartalommal rögzített aggálytalan szakértői véleményt a bíróság ítélezése alapjául elfogadta. A testület - LL díszlettervező külső szakértő felkérését követően - a szakmai-művészi és jogi vonatkozások együttes értékelését elvégezte, szakvéleményt az alperesek észrevételei a bíróság megítélése szerint nem kérdőjelezték meg.

Ai díszlet több részletében is a felperes hozzájárulása nélkül merített az eredeti műből, az eredeti díszlet átdolgozása, az Sztj. 29.§-a szerinti származékos műnek tekinthető.

Az Sztj. 29. §-a értelmében „a szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza, illetve hogy erre másnak engedélyt adjon. Átdolgozás a mű fordítása, színpadi, zenei feldolgozása, filmre való átdolgozása, a filmalkotás átdolgozása és a mű minden más olyan megváltoztatása is, amelynek eredményeképpen az eredeti műből származó más mű jön létre”.

A származékos művön, ha annak egyéni, eredeti jellege van, szerzői jog keletkezik, de ez a szerzői jog nem sértheti az eredeti mű szerzőjének jogait. Az Sztj. 4.§ /2/ bekezdése értelmében szerzői jogi védelem alatt áll - az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül - más szerző művének átdolgozása, ha annak egyéni eredeti jellege van. A ...i díszlet származékos műnek minősül a bíróság megítélése szerint a szakvéleményből következően, amely az idézett törvényhely értelmében önmagában is szerzői jogi védelemre érdemes,

egyéni, eredeti jellegű. /FÍT8.Pf.21.973/2009/3./ Ezt alperesi védekezésre figyelemmel kiemeli a bíróság: eredeti vonást /-okat/ a műhöz adódó változtatás történt, az eltérés szükségszerű, ellenkező esetben nem átdolgozásról /származékos műről/, hanem plágiumról lenne szó. A kereset ténybeli alapját nem plágium, hanem átdolgozás képezte, a plágiumot tagadó alperesi védekezés nem releváns. A ...i dízlet származékos műkénti minősítése szempontjából irreleváns a II. rendű alperes azon hivatkozása, hogy a „Hartai”-féle átdolgozott védett szövegkönyv vonatkozásában elismert szerzőtárs.

Az átdolgozás jogszerűsége a személyhez fűződő jog, a mű integritásához fűződő jog, az

Szjt. 13.§-a alapján is a szerző engedélyétől függ. A szerző kizárólagos joga, hogy a művét átdolgozza.

Az engedély nélküli átdolgozás a szerző vagyoni jogait sérti az Szjt.16. és 29.§-a értelmében. Az Szjt. 16. § (1) bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására és minden egyes felhasználás engedélyezésére. E törvény eltérő rendelkezése hiányában a felhasználásra engedély felhasználási szerződéssel szerezhető. Az Szjt.17.§ f./ pontja értelmében a mű felhasználásának minősül az átdolgozás.

Jogkövetkezmények - objektív szankciók:

A felperes kereseti kérelmében a szerzői jogsértés megállapítását, stb. kérte, keresetét a 2010. szeptember 8-i tárgyaláson kiterjesztette /gazdagodás, nem vagyoni kár, stb./ A bíróság az

Szjt. 94.§ /1/ bekezdésen alapuló elkülöníthető igények tárgyában a Pp. 213.§ /3/ bekezdése értelmében részítéletet hozott.

A részítélet tárgya a 71. alatti keresetpontosítás I/1-5. és II. alatt jelölt kereseti kérelem.

Az Szjt. a szerzői jogot a személyhez fűződő és vagyoni jogok egységének tekinti, véltlen /objektív/ jogsértés esetén az Szjt. 94.§ /1/ bekezdés a./ és d./ pontjára alapított igények /is/ érvényesíthetők.

Az objektív szankció alkalmazásánál figyelemmel volt a bíróság arra, hogy a II. rendű alperes rendezőként a játéktér- és látványtervezői munkákat is, míg a III. rendű alperes a dízletterveket, scenikai munkákat végezte. A szakértői vélemény szerint mindkét tevékenység az eredeti dízletterv átdolgozásának minősül.

Az objektív jogsértésre figyelemmel az I. rendű alperes vétlenségére nem hivatkozhat, arra tehát, hogy a II. és IV. rendű alperessel, továbbá III. rendű alperessel kötött szerződés alapján jogszerűen mutatta be nagyszínpadán a művet 2007. szeptember 19-én, s ezt követően

játszhatta azt. A jogsértő magatartás a jogosulatlan felhasználás, nevezetesen a Sztj. 24.§-a szerint nevesített vagyoni jog, a nyilvános előadás jogának sérelme.

A II. és III. rendű alperes azzal követett el jogsértést, hogy a felperes szerző engedélye nélkül az eredeti művet átdolgozta. Sérült a felperes Sztj. 13.§-ában rögzített személyhez fűződő joga. Az objektív szankciók tekintetében az II. rendű alperes /IV. rendű alperesi bt. tagja/ felelősségét ez önmagában megalapozza. A származékos mű tekintetében azonban a II. és III. rendű alperes szerzői jogi védelemben is részesül, e jog alanya csak alkotó ember lehet /több ember együttesen is/, de gazdasági társaság nem. Az átdolgozás olyan átalakítás, amelynek eredményeképpen az eredetitől származó más mű jön létre, ezért a IV. rendű alperessel szemben a származékos mű létrehozása miatt objektív szankció a bíróság álláspontja nem alkalmazható. Az I/2. alatti kereset e részében elutasítandó, az objektív szankció e körben a II. és III. rendű alperessel szemben alkalmazandó az Sztj. 13. §-a /személyhez fűződő jog/ és 29.§-a /vagyoni jog/ alapján.

A II. rendű alperes a IV. rendű alperes személyes közreműködésre kötelezett tagjaként végezte tevékenységét, ekként bocsátották az átdolgozást, a származékos művet III. rendű alperessel együtt az I. rendű alperes rendelkezésére nyilvános előadás céljából. E tevékenység a nyilvánossághoz való közvetítési folyamatban felhasználásnak minősül. Az I. rendű alperes nyilvános előadás jogát védekezésében hivatkozott szerződések alapján nem szerezhette meg. A jogosulatlan felhasználás miatt az II-III-IV. rendű alperessel szemben az objektív szankciót a bíróság ekként alkalmazta, a rendelkező részben az I/2. és 4. alatti kereseti kérelmeket összevonva állapította meg a jogsértést az Sztj. 24. és 29.§-a alapján.

Az alperesek megsértették a felperes Sztj. 12.§-a szerinti névfeltüntetéshez való jogát amikor, az I. rendű alperes által színpadára állított előadás mű promóciós anyagain az alapul szolgáló mű szerzőjének, a felperesnek a nevét nem tüntették fel. Az I/3. alatti kereset ezt meghaladó igénye alaptalan. A felperesnek joga van arra, hogy az engedélye nélkül átdolgozott, nyilvános előadáson bemutatott, s azt követően játszott díszlettel kapcsolatos szerzői jogi sérelmei miatt az Sztj. 94.§ /1/ bekezdés b./ pontja szerinti szankciók alkalmazását kérje /módosított keresete szerint abbahagyásra kötelezést, eltiltást már nem kért/, de névviselési joga sérelme nem sértheti a származékos mű tekintetében a II. és III. rendű alperes Sztj.12.§-a szerinti jogát.

Az eredeti és a származékos mű is élvezzi a szerzői jog oltalmát.

Az objektív szankciók alkalmazása az Sztj. 94.§ /1/ bekezdés a./ pontján, illetőleg az adatszolgáltatás tárgyában az Sztj. 94.§ /1/ bekezdés d./ pontján alapul.

Az Sztj. 94.§ /1/ bekezdés d./ pontja szerinti adatszolgáltatás tekintetében a bíróság a teljesítési határidőt a Pp. 217.§ /2/ bekezdés alapján állapította meg figyelemmel a kötelezettség időigényére. E marasztalás alapján a színház a teljes árbevétel, az Áfa kötelezettségre figyelemmel a nettó árbevétel, a tényleges, az előadáshoz kapcsolódó igazolt konkrét és fajlagos költségek kimutatására, összegezésére /nyereség - veszteség/ köteles.

Perköltség:

A bíróság a részítélettel érintett körben a Pp. 77.§-a alapján döntött a perköltség viselése tárgyában a Pp. 81.§ /1/ bekezdésben foglalt pernyertesség-pervesztesség arányának, illetőleg a 32/2003 /VIII.22./ IM rendelet előírásainak figyelembe vételével. A felperes 151.850 Ft, a II. rendű alperes pedig 151.900 Ft szakértői költséget előlegezett, a felperes, az I. II. és IV. rendű alperes jogi képviselővel járt el. A pertárgy értéke az Itv. 39.§ /3/ bekezdés b./ pontja értelmében a perindításkor 350.000 Ft volt. Az alperesek a Pp. 51.§ a./ és b./ pontja szerint minősülő pertársaság tagjaiként egyetemlegesen kötelesek a felperes részére perköltség megfizetésére. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett kereseti illeték viseléséről a Pp.81.§ /1/ bekezdése és 6/1986. /VI.26./ IM 16/A.§ /1/ bekezdés alapján irányadó 13.§ /2/ bekezdés szerint döntött.

Győr, 2010. szeptember 23.

Savanyóné dr. Lakatos Erzsébet

bíró

II.

A Győri Ítéltábla
Pf.I.20.055/2011/7.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla dr.Bálint Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek dr.Krasnyánszky János ügyvéd által képviselt I.r., a Csiszér Ügyvédi Iroda által képviselt II.r., a személyesen eljáró III.r. és a Csiszér Ügyvédi Iroda által képviselt IV.r. alperes ellen szerzői jog megsértése iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt folyamatba tett perében Győrött, 2010.évi szeptember hó 23.napján 3.P.21.040/2007/75.szám alatt hozott részítélet ellen a felperes részéről 80.sorszám, a II és IV.r. alperes részéről 77.sorszám alatt benyújtott fellebbezés, valamint az I.r. alperes részéről Pf.4.sorszám alatt benyújtott csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság részítéletének megfellebbeezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Köteles a felperes az állam részére az illetékügyben eljáró adóhatóság felhívására megfizetni 36.000 (harminchatezer) forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.

Ezt meghaladóan mindegyik peres fél viseli a saját fellebbezési eljárási költségét.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I.r. alperes megsértette szerzői jogait azzal, hogy a felperes 1991-ben alkotott és engedély nélkül átdolgozott dízletterveivel a felperes engedélye nélkül bemutatta és ezt követően a felperes engedélye nélkül játszotta a „Légy jó mindhalálig” című musicalt. Az I. és IV.r. alperesek megsértették a felperes szerzői jogait azzal, hogy az 1991-ben megalkotott dízlettervet átdolgozták és az I.r. alperes színpadára alkalmazták. Kérte annak megállapítását, hogy az alperesek megsértették a felperes névfeltüntetéshez való jogát, amikor az I.r. alperes által előállított előadás promóciós anyagain szerzőként felperes helyett a, játéktér- és látványtervezőként II.r. alperest, dízlettervezőként III.r. alperest tüntették fel. A IV.r. alperes megsértette a felperes szerzői jogait, amikor a felperes által megalkotott dízletterv átdolgozott változatának felhasználására I.r. alperest feljogosította. Kérte, hogy kötelezze a bíróság az I.r. alperest adatszolgáltatásra arra nézve, hogy hány alkalommal milyen darabszámmal és eladási áron értékesítette a „Légy jó mindhalálig” című musical jegyeit, továbbá arra, hogy ezzel kapcsolatban milyen igazolt költségei merültek fel. (kereseti kérelem I. és II.pontjai)

Ezt meghaladóan kereseti kérelmet terjesztett elő valamennyi alperessel szemben jogsértéssel elért gazdagodás megtérítése iránt (kereseti kérelem III.pontja) valamint az I. és IV.r. alpereseket együttes nyilvános elégtétel adására kérte kötelezni (kereseti kérelem IV.pontja).

Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem I. és II.pontjai vonatkozásában az eljárást elkülönítette. 75.sorszám alatti részítéletében megállapította, hogy az I.r. alperes megsértette a felperes szerzői jogát azzal, hogy a „Légy jó mindhalálig” című musicalt felperes 1991-ben alkotott és engedély nélkül átdolgozott dízletterveivel 2007. szeptember 19-én a felperes engedélye nélkül bemutatta és ezt követően a felperes engedélye nélkül játszotta. Megállapította továbbá, hogy a II. és III.r. alperes megsértette a felperes szerzői jogát azzal, hogy a „Légy jó mindhalálig” című musical felperes által 1991-ben alkotott díszletét a felperes engedélye nélkül átdolgozta és a származékos művet a felperes engedélye nélkül a II., III. és IV.r. alperes az I.r. alperes színpadára alkalmazta. Megállapította továbbá, hogy az alperesek megsértették a felperes névviseléshez való jogát, amikor az I.r. alperes által színpadra állított előadás promóciós anyagain az eredeti mű díszlete felperesi szerzőségének feltüntetése nélkül tüntették fel a II.r. alperest mint játéktér- és látványtervezőt, a III.r. alperest mint díszlettervezőt. Kötelezte az I.r. alperest 30 napon belüli adatszolgáltatásra arra nézve, hogy hány alkalommal milyen darabszámmal és eladási áron értékesítette a „Légy jó mindhalálig” című musical jegyeit, és hogy e musical előadása kapcsán milyen igazolt költségei merültek fel. Ezt meghaladóan a felperes kereseti kérelmét elutasította. Az I-IV.r. alpereseket a felperes javára 180.000 forint perköltség, az állam javára 16.000 forint feljegyzett kereseti illeték, a felperest az állam javára 5.000 forint feljegyzett kereseti illeték megfizetésére kötelezte.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a II.r. alperes felkérésére "A" és "B" írtak musicalt 1990-ben a "C" Színház következő évi jubileumi ünnepségére - a jogtulajdonos "D" jóváhagyásával - Móricz Zsigmond „Légy jó mindhalálig” című művéből. Rögzítette, hogy a produkció létrejöttében a II.r. alperes a kezdettől fogva aktívan részt vett, erre tekintettel a "A"- "B" szerzőpáros öt és a perben nem álló "E" dramaturgot másodlagos szerzőként ismerte el maga mellett.

A szerzői instrukciók tartalmaztak a díszletre vonatkozó leírást is. Ezzel kapcsolatban a II.r. alperesnek a szerzői jogi védelem szintjét el nem érő, a színházi világban gyakorta alkalmazott ötletként felmerülő rendezői koncepciója volt a két szintű díszlet. A darab díszleteit a felperes készítette el, az szerzői jogi védelem alatt áll. Az 1991. április 19-i ősbemutatót 2005-ig követő 13 színpadra állítás során minden alkalommal a darab rendezője a II.r. alperes, díszlettervezője pedig a felperes volt.

Megállapította a megyei bíróság, hogy a "Helység" 1-i Színházat működtető I.r. alperes és a IV.r. alperes között 2007.augusztus 8-án létrejött szerződés szerint a IV.r. alperes megbízottként vállalta a darab színpadra állítását a II.r. alperes játéktér- és látványtervezői személyes közreműködésével. A III.r. alperes feladata volt a díszlet megtervezése, míg a bútorok, kellékek megtervezését és a kész díszlet bevilágítását a II.r. alperes végezte.

Az elsőfokú bíróság a Szerzői Jogi Szakértői Testület véleménye, valamint a perbeli díszletekre vonatkozó műszaki dokumentáció, rajzok, az előadásokról készült fényképek és felvételek alapján bizonyítottan találta, hogy a helység 1-i előadás díszlete több részletében is az ősbemutató díszletének átdolgozása volt, így az az 1999.évi LXXVI.tv.(Szjt) 29.§-a szerint származékos műnek tekintendő. Rögzítette, hogy a felperes az átdolgozáshoz nem járult hozzá.

A Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleménye alapján alaptalannak találta a II.r. alperes azon védekezését, hogy a díszlet nem képezi szerzői jogi védelem tárgyát és annak alkotója nem kizárólag a felperes volt. Hangsúlyozta, hogy a szakértői vélemény szerint a szöveggönyvben a rendezői és szerzői (szövegírói) koncepció megjelent, de e keretfeltételeket egyéni, eredeti tartalommal a felperesi alkotómunka töltötte ki. A felperes kizárólagos szerzőségét nem érinti a kétszintű díszletre vonatkozó rendezői ötlet és a színpadi elemként használt iskolapadokra szerelt bolygókerek.

A megyei bíróság kiemelte: az átdolgozások általános természetéből adódóan a helység 1-i előadásban számos részlet különbözőséget mutatott a felperes által tervezett díszlethez képest, ami új, önálló alkotói tevékenységet is feltételezhet. Mindkét előadás díszletezését kötötte az annak alapjául szolgáló mű, a Helység 2-i Református Kollégium épülete és a korhűség kívánalma. Az alperesi védekezésre tekintettel a megyei bíróság kiemelte, hogy a helység 1-i előadás során az eredeti vonásokat a műhöz adódó változtatás történt, ez az eltérés pedig szükségszerű, mert ellenkező esetben nem származékos műről, átdolgozásról, hanem plágiumról lenne szó. Ugyanakkor a kereset ténybeli alapját nem plágium, hanem átdolgozás képezte.

Rögzítette, hogy az Szjt.94.§./1/ bekezdés a/ és b/pontja szerinti jogkövetkezmények vétkes (objektív) jogsértés esetén is érvényesíthetők, erre tekintettel az I.r. alperes vétkességre alapított védekezése nem foghatott helyt. Hangsúlyozta, hogy e vonatkozásban a jogsértő magatartás a felperesi mű jogosulatlan felhasználása volt (Szjt.24.§.). Megállapította, hogy a II-III.r. alperesek a felperesi díszlet engedély nélküli átdolgozásával sértették meg a felperes személyhez fűződő jogát (Szjt.13.§.). Rámutatott, hogy a származékos mű tekintetében a II-III.r. alperes szerzői jogi védelemben is részesül. E mű alanya csak alkotó ember lehet, de gazdasági társaság nem, ekként a IV.r. alperessel szemben a származékos mű létrehozása miatt objektív szankció nem volt alkalmazható. Megállapította, hogy a II.r. alperes a IV.r. alperes személyes közreműködésre kötelezett tagjaként végezte tevékenységét, ekként bocsátotta az átdolgozást az I.r. alperes rendelkezésére nyilvános előadás céljából, így a jogosulatlan felhasználás miatti szankció a II-III-IV.r. alperesekkel szemben egyaránt alkalmazható.

A megyei bíróság alaposnak találta a felperes kereseti kérelmét az Szjt.12.§-ában szabályozott névfeltüntetéshez való jogot illetően. Megállapította, hogy a helység 1-i előadás promóciós anyaga a felperes nevét nem tartalmazta. A felperesnek joga van arra, hogy e vonatkozásban az Szjt.94.§./1/ bekezdés b/pontja szerinti szankció alkalmazását kérje, de az nem eredményezheti a származékos mű tekintetében a II. és III.r. alpereseknek az Szjt.12.§-a alapján megillető névfeltüntetési jogát.

A perköltségről a Pp.77.§. és 81.§./1/ bekezdése, valamint a 32/2003/VIII.22./IM. rendelet alapján határozott, a pertárgy értékét az Itv.39.§./3/ bekezdés b/pontja alapján 350.000 forintban állapítva meg.

Az elsőfokú részítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megállapítását kérte, hogy az alperesek megsértették a felperes névfeltüntetéshez való jogát, amikor az I.r. alperes által előállított előadás promóciós anyagain szerzőként felperes helyett a II.r. alperest, mint játéktér- és látványtervezőt és a III.r. alperest mint díszlettervezőt tüntették fel.

Ezt meghaladóan kérte, hogy az ítélet tábla mellőzze a felperes illetékfizetésre vonatkozó

marasztalását egyúttal az alperesek által egyetemlegesen a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 220.000 forintra emelje fel. **Fellebbezésében előadta, hogy a Szerzői Jogi Szakértői Testület véleménye alapján az elsőfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a helység 1-i előadás díszlete az Szjt.29.§-a szerinti származékos műnek tekinthető. Álláspontja szerint ezt sem az elsőfokú bíróság eljárásában beszerzett szakvélemény, sem az annak alapjául szolgáló "F"-féle vélemény nem igazolja.** Előadta, hogy az elsőfokú eljárásban megítélt perköltség összege irreálisan alacsony, az nem áll összhangban sem az ügy jelentőségével, sem a munkaráfordítással.

A II. és IV.r. alperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú részítélet megváltoztatását, a felperes I és II. pont szerinti kereseti kérelmének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú részítélet hatályon kívül helyezését kérték. Álláspontjuk szerint tévedett a megyei bíróság, amikor a II.r. alperes tevékenységét az eredeti díszlet megalkotásával kapcsolatban nem értékelte szerzői jogi védettséget élvező alkotásként. Helytelenül állapította meg a megyei bíróság azt is, hogy a helység 1-i előadás díszlete az Szjt.29.§-a szerinti származékos műnek minősül. Támadták az elsőfokú részítéletet azzal is, hogy az nem értékeli azt a bizonyított tény, hogy a III.r. alperes a helység 1-i díszlet megalkotását megelőzően nem kapott videofelvételt, rajzot, tervet vagy vázlatot a helység 2-i előadás díszleteiről. Fenntartották azt a védekezésüket, hogy a helység 1-i díszlet új, egyéni, eredeti jelleggel rendelkező műnek tekintendő. **Álláspontjuk szerint a Szerzői Jogi Szakértői Testület és az általa felkért külső szakértő "F" véleménye a jogerős döntés alapjául nem szolgálhat. Fenntartották azt az előadásukat, hogy a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleménye nem tekinthető elfogadatlannak. Kifejtették, hogy a szakvélemény hiányos, mert a helység 1-i díszlet egyéni jellegét és eredetiségét részletesen nem vizsgálta, a két szintes díszletre vonatkozó rendezői ötletet pedig hibásan értékelte.** Fenntartották azt az álláspontjukat, hogy a két díszlet az alaprajzi elhelyezkedést, a térformát és a játéktér elrendezését, a jelenetek közötti mozgatás mechanizmusát, az ide vonatkozó helyszínváltozások megvalósítását, az előadástér helyszíneinek térbeli elhelyezését a forgó és a felső szint segítségével, valamint a bútorok elhelyezését illetően oly nagymértékű különbözőséget mutat, amely a helység 1-i díszlet származékos jellegét kizárja. A két díszlet közötti hasonlóságot az okozza, hogy azok szükségszerűen a Helység 2-i Református Kollégium épületét jelenítették meg. Álláspontjuk szerint a szakvélemény hiányos abban a vonatkozásban is, hogy a trafikos bódé kialakítása körében sem fejtette ki a két díszlet közötti hasonlóság mibenlétét. Sérelemzték, hogy a szakvéleményt meghaladóan a becsatolt dokumentumokat, képeket és díszletrajzokat az elsőfokú bíróság nem megfelelően vizsgálta és értékelte.

Az I.r. alperes csatlakozó fellebbezésében - tartalmilag - az elsőfokú részítélet megváltoztatását és a felperes I. és II. pontok szerinti kereseti kérelmének elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a helység 1-i bemutatón létrehozott díszlet önálló eredeti műnek minősül, amelyet jogvédelem illetne meg. Ezt meghaladóan egyetértett a II és IV.r. alperes fellebbezésében kifejtettekkel.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a II és IV.r. alperesek fellebbezésében támadott elsőfokú részítéleti rendelkezések helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szerzői jogi szakértői testület által adott szakvélemény aggálytalan.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság részítéletét a fellebbezés és csatlakozó fellebbezés, valamint a fellebbezési ellenkérelem keretei között (Pp.253.§./3/ bekezdés) bírálta felül és

megállapította, hogy a felperes, valamint a II és IV.r. alperesek fellebbezése és az I.r. alperes csatlakozó fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos:

A felperes az elsőfokú eljárás során kereseti kérelmét mindvégig arra alapította, hogy az alperesek a szerzői jogait az általa alkotott díszlet átdolgozásával és annak színpadra állításával sértették meg. A 71/F/1 alatt csatolt keresetpontosítása is a szerzői mű engedély nélküli átdolgozásán alapult.

A Pp.247.§./1/ bekezdése szerint a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni - a 247.§./1/ bekezdés a-c/pontjaiban meghatározott esetek kivételével - nem lehet. Erre tekintettel a felperesnek a fellebbezés szerinti azon kérelme, hogy a helység 1-i díszlet nem tekinthető származékos műnek, meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül. Ezt meghaladóan az is megállapítható, hogy ez az előadás nem felel meg a felperes által az elsőfokú eljárás során mindvégig következetesen fenntartott álláspontnak. **A felperes a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleményét nem támadta, fellebbezési ellenkérelmében maga is hangsúlyozta, hogy annak aggálytalanságát az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Az elsőfokú eljárásban 54.sorszám alatt beszerzett szakértői vélemény pedig egyértelműen úgy fogalmaz, hogy: „...a helység 1-i előadás díszletének vizsgálata alapján megállapítható, hogy az több részletében is az ősbemutató díszletének átdolgozása és így az Szjt.29. §-a alapján származékos műnek tekinthető.”**

A II és IV.r. alperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú eljárás során beszerzett Szerzői Jogi Szakértői Testület által adott vélemény azért nem fogadható el, mert az az alperesek által feltett kérdésekre nem adott választ.

A Pp.180.§./3/ bekezdése szerint a szakértőhöz egyes kérdések feltevését a felek is indítványozhatják. A Pp.177.§./1/ bekezdése szerint a szakértő kirendelésére vonatkozó végzés pervezető jellegű, a szakértő által megválaszolandó kérdések körét a bíróság határozza meg tekintettel arra, hogy a szakértőnek csak a perben releváns kérdések megválaszolása a feladata. Az elsőfokú bíróság a per iratanyagát - így többek között az alperesi kérdéseket is tartalmazó beadványt - a szakértői testülethez eljuttatta. A periratok a Szakértői Testület rendelkezésére álltak, így a II.r. alperes által megfogalmazott kérdések a szakértői vélemény elkészítése során ismertek voltak, azokra a szakértői testületnek figyelemmel kellett lennie (156/1999/XI.3./Korm. rendelet 8.§./1/ bekezdés).

A Szakértői Testület elfogultságával kapcsolatos alperesi előadás nem foghatott helyt. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú eljárás során 67.sorszám alatt a Szakértői Testület már nyilatkozott. Az ítéletábra álláspontja szerint a Szerzői Jogi Szakértői Testület szakvéleményének címe a szakvéleményt önmagában nem teszi aggálytalanná és az alapján a Testület elfogultsága sem állapítható meg.

A 156/1999/XI.3./Korm. rendelet 6.§./2/ bekezdése szerint annak sem volt akadálya, hogy a Szakértői Testület külső szakértő közreműködését vegye igénybe tanácskozási joggal. A Korm.rendelet külső szakértő és nem külső igazságügyi szakértő bevonását teszi lehetővé, így a II és IV.r. alperesek alaptalanul támadták a szakvéleményt azzal kapcsolatban, hogy az annak során figyelembe vett, a díszletterv átdolgozásával kapcsolatos véleményt "F" díszlettervező szakértő készítette. Hangsúlyozza az ítéletábra, hogy a szakértői véleményt a 156/1999/XI.3./Korm.rendelet 6.§./1/ bekezdése szerinti Tanács adta, amelynek nem volt tagja "F". A II és IV.r. alperesek vitatták

ugyan a szakvéleményben foglaltakat, de ezzel kapcsolatban bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő. A II és IV.r. alperesek előadása pedig alkalmatlan arra, hogy a szakvélemény helyességét megkérdőjelezze: a rendelkezésre álló peradatok alapján a szakvélemény felülbírálatára nem volt törvényes lehetőség.

Az aggálytalan szakértői vélemény szerint a helység 2-i előadáshoz képest az átdolgozások általános természetéből adódóan a helység 1-i előadásban számos részlet különbözőséget mutat ami új, önálló alkotói tevékenységet is feltételezhet. A szakértői vélemény azonban egyértelmű azt illetően, hogy a helység 1-i díszlet nem tekinthető önálló műnek.

A III.r. alperes nem terjesztett elő fellebbezést az elsőfokú részítélettel szemben, így irreleváns a II és IV.r. alperes fellebbezése szerinti előadás arra vonatkozóan, hogy a III.r. alperes milyen adatok, információk birtokában készítette el a helység 1-i díszletet.

Az aggálytalan szakértői véleményre figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a helység 1-i díszlet származékos mű, amely a felperes hozzájárulása hiányában jött létre. Az ítéletábla teljes körűen osztja az elsőfokú bíróság álláspontját a jogsertő magatartás Sztj. szerinti jogkövetkezményeit illetően is.

Mindezekre tekintettel a II és IV.r. alperes fellebbezése az I.r. alperes csatlakozó fellebbezése, valamint a felperes fellebbezése a per főtárgya tekintetében nem adott kellő alapot az elsőfokú részítélet megváltoztatására, ezért az ítéletábla az elsőfokú részítéletet a Pp.253.§./2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

Alapítvánul támadta a felperes fellebbezésében az elsőfokú részítélet perköltségre vonatkozó rendelkezését. Hangsúlyozza az ítéletábla, hogy a felperes az elsőfokú bíróság által megállapított pertárgy értéket nem vitatta, ehhez képest pedig - a felperes részleges pernyertességére is figyelemmel - az elsőfokú bíróság a Pp.81.§. /1/ bekezdésének megfelelő módon határozta meg a felperesnek fizetendő perköltség összegét (32/2003/VIII.22./IM. rendelet 3.§./1/ bekezdés, /3/ és /6/ bekezdés) és helyesen rendelkezett a felek által lerovandó illeték összegéről is.

A másodfokú eljárásban mind a felperes, mind az I-II és IV.r. alperesek a jogalap körében terjesztettek elő fellebbezést, így egyaránt pervesztesnek tekintendők saját fellebbezésüket illetően. Erre tekintettel a Pp.239.§. és 78.§./1/ bekezdése alapján viselik a másodfokú eljárásban felmerült saját költségeiket. A felperes a 6/1986/VI.26./IM. rendelet 13.§./2/ bekezdése alapján köteles megfizetni az állam javára a feljegyzett fellebbezési illetéket.

Győr, 2011. évi november hó 17. napján

Dr.Ábrahám Éva sk.
a tanács elnöke

Dr.Szalay Róbert sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró